

Удовенко І.О.

*к. е. наук, доцент кафедри геодезії, картографії і кадастру
Уманського національного університету садівництва*

СПЕЦИФІКА РИНКУ ПРАЦІ В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ

За роки існування незалежної України закладено підвалини вітчизняного туризму як складової сучасного типу господарювання. Головного значення набуває людський, а не речовий капітал. Тобто на сучасному етапі розвитку людської цивілізації головним фактором прогресу стають не уречевлені засоби виробництва, а знання та нові ідеї людей. Роль людського капіталу, що збільшується, при переході до економіки знань змінює суспільство та його економічні інститути, наприклад ринок праці.

Із кожним роком розвиток туризму в Україні набуває все більших обертів. Щороку нашу державу відвідує в середньому 17 млн. іноземців, більшість яких є громадянами країн СНД, а третина приїжджає з ЄС. Україна є одним зі світових лідерів з міжнародного туризму – за даними Всесвітньої організації туризму, Україна посідає сьоме місце за кількістю відвідувань щороку. Таким чином, туристична галузь має надзвичайно важливе значення для економіки нашої держави, а розвиток цієї сфери суспільного життя повинен стати одним із пріоритетних завдань на найближче майбутнє [1, С. 142].

Стан ринку туристичних послуг визначається соціально-економічними та політичними процесами, що відбуваються в країні, відтворюючи перебіг реформування суспільного життя. Україна належить до країн, де туризм як активний спосіб проведення дозвілля заохочувався державою, пропагувався та стимулювався шляхом соціалізації туристичних послуг і тому був сприйнятий більшістю населення як складова способу життя. Поліпшення рівня та умов життя вводить туризм до споживчої суспільної моделі, особливо міського населення, стимулюючи попит і формуючи ринок туристичних послуг.

Туристична індустрія вважається однією з найбільш прибуткових галузей економіки в світі і з кожним роком її вплив на економіку країн посилюється.

Поява комп'ютерних мереж Інтернету, електронних баз даних, систем взаєморозрахунків та інших сучасних досягнень у сфері інформаційних технологій сприяла значному збільшенню обсягів наданих туристичних послуг, поліпшенню їх якості, скороченню затрат туристів на пошук і придбання необхідного пакету послуг [2, С. 131].

Сучасний рівень економічної активності населення країн СНД, попри значно нижчий, ніж у більшості країн світу пенсійний вік, є досить високим за міжнародними стандартами. Це пояснюється головним чином активністю жінок 20-49 років. Найвищі рівні економічної активності населення характерні для Казахстану, Азербайджану, Росії.

Роботодавці, власники сучасних туристичних підприємств, прагнуть до того щоб претендент на робоче місце мав відповідну освіту і володів комп'ютером. При цьому допускається середній рівень здоров'я, і практично не впливають на працевлаштування його сімейний стан та вимоги до умов праці і заробітку. Але іноді наймані працівники не володіють основними критеріям, що створює достатній рівень конкурентоздатності та трудової мотивації. Це пояснюється тим, що вимоги найманої сили залежать від складності виконуваної роботи.

Сучасний ринок найманих працівників досить гнучкий, готовий до кон'юнктурних коливань. На жаль ринок освіти, який є першочерговим інститутом у формуванні кадрового потенціалу, не є еластичним до зростаючого попиту роботодавців у сфері туристичної галузі. Він не готовий оперативно реагувати на потреби у найманих працівниках відповідної кваліфікації туристичної індустрії, що призводить до розбалансування цих двох інститутів. Питання дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці в сфері туризму стоять у більшості країнах світу на пріоритетному місці.

Так спираючись на вчення А. Сміта продуктивною можна вважати будь-яку найману працю незалежно від місця розташування, умов її реалізації. До непродуктивного виду найманої праці він відносить працю тих найманих робітників, що задіяні в галузях розміщених ним в своїй ієрархії на нижчих

щаблях, наприклад таких як домогосподарство. Тому, на нашу думку, працівники туристичної індустрії відносяться до непродуктивного виду найманої праці.

З огляду на процес переходу до чергового технологічного способу господарювання, ситуація на ринку праці в туристичній сфері викликає якісну зміну поколінь працівників, що відрізняються за рівнем і змістом знань і навичок, розподілом по видах діяльності. Тому що відбувається процес формування нового типу цивілізації, який, в свою чергу, ламає традиційну структуру генотипу працівника сфери туристичних послуг і породжує якісно нову, особливо спостерігається подібна тенденція у туристичній галузі.

Список використаних джерел:

1. Удовенко І.О. Особливості становлення нового типу працівника у сфері туризму в постсоціалістичному суспільстві/ І.О. Удовенко // Науковий вісник Херсонського державного університету – Економічні науки. – Випуск 9. – Ч 4. – Видавничий дім «Гельветика», 2014. – 226 с. – С. 141-145.
2. Мельниченко С. Інформаційні технології в управлінні суб'єктами туристичної діяльності / С. Мельниченко // «Вісник КНТЕУ». – 2010. – №2. – С. 131 – 143.